

105.

(+)

Ro. u
peperu
bojnika
- bojnika
M. M.

BORBA, br. 113, godina XXX, 25 april 1965

GALERIJA UMETNOSTI I LJUDSKE SOLIDARNOSTI

Muzej u Skopju, nastao priložima umetnika iz celog sveta danas već raspolaže kolekcijom dela dve stotine slikara i vajara

Feniks, ta lepa, tamna i drévná simbolika, nastala nekad u zori mudrih i nestalih civilizacija, dokazuje se i proverava u našim danima. Ali ponekad, kao na primer u Skopju taj vitalni, neuništivi i neumitni Feniks se ne samo obnavlja nego i obogaćuje i donosi dosta toga čega pre nije bilo.

Posle zemljotresa, kad je Feniks nastajao, ispoljila se više nego ikada ranije ljudska solidarnost. Kao glasnici tog osećanja odmah su iz svih krajeva sveta stigli: lekovi, šatori, odela, pomorandže, kokosovi orasi, čajevi, knjige, umetnička platna. Svako je slao ono što je imao.

Jedna žena iz neke veoma daleke i malo poznate zemlje poslala je nakit, uspomenu s venčanja. A poznati savremeni umetnici, Žan Lirsa, Viktor Vazareli, Zoltan Kemeni, Karlo Kara, Aleksandar Kalder, Kolin Sakston, Sonja Delonéj, Marko Čelebonović, Petar Lubarda, Krsto Hegeđušić, Ivan Generalić, Milenko Stančić, i mnogi drugi da bi izrazili osećanje solidarnosti, kao potrebu nemirne i prilično neizvesne današnjice uputili su svoja dela.

Preko 200 slikara i vajara iz svih krajeva sveta su se tada delima javili Skopju. Iz nekih zemalja stigle su čitave zbirke. Samo iz Italije je došlo preko 100 dela gradu koji je prikupljao snagu, to je onda bila podrška i dokaz da čovek današnjice pred zlom i drugim mračnim silama sveta, nije sam.

Kada se u Skopju našla kolekcija od nekoliko stotina slika i skulptura najpoznatijih savremenih umetnika, vrednih i kao ostvarenje i kao glasnici i kao potvrda osećanja ljudske solidarnosti postavilo se pitanje: šta sa tim? Bilo je šteta da se to rasturi kojekuda, tim

./.

pre što tada gotovo nije bilo značajnijeg umetnika, počev od Pikasa i drugih, koji nisu najavili svoja dela. Ideja o stvaranju Muzeja savremene umetnosti u Skopju, kao svojevrsne umetničke i kulturne institucije koja bi te dobre znake, te glasove sveta i te inicijative prihvatila i negovala, bila je nešto najprirodnije. Zavaljujući razumevanju i podršci gradske skupštine, kao i drugih gradskih i republičkih institucija, ideja je odmah i realizovana: Muzej je osnovan i on već danas u glavnom gradu Makedonije postoji kao aktivna ustanova i uskoro će bez sumnje, postati jedna od najrepresentativnijih vrednosti ovog grada.

Ovih dana je u Poljskoj u okviru pomoći naroda i vlade Poljske Skopju raspisan konkurs za idejni projekt zgrade Muzeja. Konkurs će trajati do 26 jula o.g., i konkursna komisija, sastavljena od jugoslovenskih i poljskih arhitekata i umetnika, odabraće na sastanku u Skopju najbolje rešenje. Zgrada će početi da se gradi već ove jeseni. Ona će biti izgrađena na tvrđavi Kale, na levoj obali Vardara. Sa 4000 kvadratnih metara površine i više dvorana, zgrada će oblikom urbanističkim i arhitektonskim rešenjem, simbolično prikazivati osećanje solidarnosti sveta iz koga je u stvari i nastala ova institucija.

Ambicije su velike, ali nisu nerealne. Muzej u svojoj programskoj i umetničkoj orijentaciji će pre svega negovati veze sa svetom. Svet ga je na svojevrsan način stvorio i on će mu ostati prikladan. Muzej će naime negovati i popularisati savremenu umetnost, svetsku i jugoslovensku u Skopju, a makedonsku u svetu i Jugoslaviji. On će popuniti jednu prazninu koja se odavno osećala u kulturno - umetničkom životu Skopja.

U tom smislu Muzej je već u Skopju organizovao nekoliko izložbi jugoslovenskih autora (Janeza Bernika i Bore Mitrićevskog) i svetskih (Đuzepe Zigaina - Italija), a do jeseni će izlagati još nekoliko jugoslovenskih

kao i deset italijanskih umetnika. Muzej će uskoro organizovati, na bazi razmene, nekoliko izložbi makedonskih umetnika u poznatim svetskim kulturnim centrima.

Ali time se neće iscrpljivati njegove aktivnosti. Muzej će povećati svoju kolekciju, a sudeći prema kontaktima, koji su već uspostavljeni sa srodnim institucijama u svetu, kolekcija tih institucija, na bazi razmene i sličnih odgovora boraviće po 2-3 godine u Skopju. Svakog 26 jula Muzej namerava da organizuje u Skopju susrete i izložbe poznatih jugoslovenskih i svetskih umetnika.

Ova galerija savremene umetnosti za sada smeštena u skromnim barakama kod Gradskog parka, postaje sve značajniji faktor u umetničkom i kulturnom životu glavnog grada Makedonije, faktor koji se već prezentovao svojim kriterijumima i svojim umetničkim profilom. Već 26 jula ove godine Muzej će prvi put javno prikazati dela s kojima raspolaže. Verovatno uskoro će se pristupiti i jednoj zanimljivoj ideji. U zajednici sa skopskom železarnom i nekim drugim zainteresovanim ustanovama, biće organizovan međunarodni simpozium u okviru koga će umetnici, kao gosti Skopja, ~~izgrađivati~~ izrađivati iz železa umetnička dela. To će biti atraktivna i korisna manifestacija. U Skopju će se sretati umetnici iz raznih krajeva, autori koji imaju različite stilove i umetničke koncepcije. Manifestacija će se održavati u znaku solidarnosti. Dela, koja nastanu u Skopju, pošto budu otkupljena, naći će mesto u skopskim parkovima.

Ono što garantuje da će jedna lepa zamisao biti u potpunosti realizovana jesu zanos i žar kojima se prošlo poslu, a svakako i rešenost gradskih foruma da podrže Muzej u njegovim naporima da trajno na umetničkom planu neguje osećanje solidarnosti, koje je u ovom gradu više nego ikad ranije, kao protivteža usamljenosti i bespomoćnosti čoveka, došlo do izražaja.

Dragan Nikolić